

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.
Dopisi naj se izvolijo frankovati.
Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

**Upravništvo „Mira“
v Celovcu,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XIX.

V Celovcu, 20. decembra 1900.

Štev. 51.

Prihodnja številka „Mir“-a izide radi praznikov v petek dné 28. decembra.

Naročnikom!

Leto se bliža svojemu koncu; zato nujno prosimo vse one gg. naročnike, ki so z naročnino še zaostali, da jo čim preje dološljejo.

Ob enem prosimo, da blagovolijo naročniki tudi naročnino za prihodnje leto prej ko mogoče poravnati, ker le tako nam je mogoče v upravnistvu in pri razpošiljanju lista vzdržati red. Pri vseh listih je navada, da se naročnina plačuje za naprej; naj se tudi naši cenjeni naročniki ravnaajo po tem. Vsakdo naj pri naročbi tudi dostavi, za kateri čas da plača naročnino in ali je star ali nov naročnik.

Svoje cenjene prijatelje prosimo, naj delajo na to, da se bode „Mir“ vedno bolj razširjal med našim ljudstvom. Vsak star naročnik bi nam moral pridobiti vsaj enega novega! Slabo časopisje se razširja vedno bolj, zato je naša sveta dolžnost, da razširjamo tudi dobre časnike. Torej na delo vsak, komur je mar sreča národa!

Upravništvo „Mir“-a.

Volilno gibanje.

Volitev v Vovbrah — v znamenju kola in krvi.

Št. Štefan pri Velikovecu, dné 4. decembra. Navadno so volitve v naši vovberski občini mirno minule, ali drugače današnja volitev, ki se je v tukajšnji gostilni pri Mežnarju vršila. Začela se je z velikim hrupom in končala s krvavim pretepom. Po ukazu od gotove strani so spravili Vovbrani vse na noge, kar v Vovbrah leze in gre, poleg posestnikov še njihove polnoletne sinove, hlapce, gosače,

katerim so se pridružili uslužbenci barona Helldorfa. Prišli so Vovbrani v veliki trumi demonstrativno skupaj in kar začeli zbadati in zabavljati. Navdušeni od piva, katerega je bilo obilno in zastonj na razpolaganje, so začeli čedalje bolj predrzni postajati.

V peti kuriji, za katero se mi nismo posebno kaj potrudili, zmagala je vovberska garda s 57 glasovi, našinci so dobili do 42 glasov. Popoldne se je vršila volitev za 4. kurijo ali tukaj je sijajno zmagala naša krščansko-slovenska stranka. Našinci: Šimon Kralj p. d. Mohovnik, Tom. Cikulnik p. d. Škorjanc, župnik Vaclav Čech in provizor Val. Šitelkopf dobili so 42 do 45 glasov, nasprotniki pa so ostali z 32 glasovi v manjšini. Naši kmetje so se vkljub vsem zabavljanju od strani Vovbranov junaško držali; glavna zasluga pa gre vrlim kmetom iz Hudega kraja, katerih je prišlo 18 na volišče in so tako zmago naše stranke odločili. Vsled poraza postali so Vovbrani, ki so bili vsled obilnega popivanja že do skrajnosti razburjeni, kar besni. Našinci so se zadržali mirno in dostojno zavračali grde zabavljice Vovbranov. Že pred sklepom so se našinci deloma podali v sosedno Likebovo gostilno in tam čakali izida volitve. Po končani volitvi so začeli nasprotniki divjati in kričati: „Ta črni vun!“

Namen našincev je bil pri tako nevarnih razmerah precej po sklepu volitev domu oditi. Našinec Luka Klemen p. d. Zgornji Krajnik spomni se pa, da je svoj v ruto zavezan zavojček pri Mežnarju pozabil. Ko njega vovberska mladež zagleda, vržejo ga tik pokopališče na tla in ga pretepajo. Našinci prihitijo na pomoč, našinec Kovač iz Rut oprosti Krajnika, ali zdaj se spusti cela tolpa za njim. Kovač beži na pokopališče in sicer misleč, tukaj semkaj se napadalcu ne bodo upali, v cerkveno lopo. Ali v tem hipu ga že kot prvi popade barona Helldorfa gozdar Ferdič, drugi priskočijo in mu prizadenejo, dasi se junaški mož brani, z nožem več ran na glavi in sicer ravno na daritveni mizi, kjer se cerkveni darovi pobirajo. Drugi našinec Slamanik zbežal je po stopnicah, ki peljejo od zunaj na cerkveni kor, ali tudi za njim teče razdivjana druhal, vlečejo ga čez stopnice in spodaj v lopi ga pretepajo, dokler g. okr. glavar, ki je bil kot komisar pri volitvi navzoč, ne prileti in jih oprosti. Zdaj pa Vovberjani kakor divje zve-

rine, bilo jih je kakih 30, planejo za našinci, katerih je kakih 15 bežalo proti Šmartinu, oboroženi z nožmi, koli in kamenjem, tako da ni bilo mogoče se jim zoperstavljati. Katerega dosežejo, ga pobijejo na tla in ga bijejo z nožmi, koli in kamenjem. Nakrat je bilo več našincev krvavih. Nazadnje pri Kolmančevi njivi obsujejo divjaki naše može še z gosto kamenito točo in jih pred seboj podijo še čez potok.

Še drugi dan so ležali kakor ovčje glave debeli kamni na cesti in se videli sledovi krvi hudokrajških mučencev. Močno poškodovani so našinci: Kovač iz Rut, Pušl iz Spodnjega Dobja, Slamanik in Kaderk iz Hudega kraja in Štuk iz Šmihela. Kaj se je drugim prigodilo, dozdaž še nisem mogel zvedeti, gotovo pa skoraj nobenega ni, ki bi odnesel zdravo kožo. Vsi ti suroveži so pa bili vovberski hlapci, kmečki sinovi (!) in uslužbenci barona Helldorfa, (!) ki so skoraj vsi sedanjo tako hvalisano osemletno šolo obiskovali. Tukaj se jasno vidi sad brezverske šole, to je napredek in nemška omika: noži, koli in kamenje. Posebno obžalovanja vredno je pa še to, da so nekateri vovberski posestniki celi pretep kakor kako gledališko igro opazovali, brez da bi razgrajajoče divjake posvarili. Sramota!

Pripomniti je treba, da se vas Vovbre, po kateri ima naša občina svoje ime, nahaja gledé mišljenja v nasprotstvu z veliko večino prebivalstva naše občine. Vovbrani so liberalci in radi nemškutarijo, pojejo nemške pesmi in kličejo „heil“, večina občine, obstoječa iz Št. Štefanske fare in delov Dješke in Št. Rupertske fare je pa krščanskega in slovenskega mišljenja. Dasi so Vovbrani v manjšini, vendar prizadevajo se, da bi imeli župana v svoji sredi; ker pa večina občine drugače odloči, odtod njihova velika jeza posebno na Hudokrajčane.

Kakor se pripoveduje, so Vovbrani popili menda v gostilni pri Mežnarju 3. pri Likebu v Št. Štefanu 4. in pri Prižu v Vovbrah 4 sodčke, skupaj tedaj 11 sodčkov piva. Vsa čast! S takimi požeruhi in pivci na prihodnjo razstavo govedij!

Orožniki zdaj poizvedujejo po zločincih. Dal Bog, da se jim posreči tudi tiste izvedeti, ki so jih naščuvali. Preblagim našim kmetom pa, ki so morali za našo sveto versko in národno stvar celo svojo kri prelivati, želimo pa, da bi kmalu ozdraveli in jim kličemo: Bog jih živi!

PODLISTEK.

Pravljica o srečnem kmetiču.

Bil je nekoč srečen kmetič, ki je živel v velikem blagostanju. Imel je posestvo popolnoma brez dolgov in še v hranilnici precej denarja; njegovo polje je bilo izvrstno, goveja živina in svinje v najboljšem redu. Bil je torej zelo zadovoljen in večkrat je rekal svoji ženi: „Jaz ne vem, kaj ljudje zmirom imajo s temi slabimi letinami, jaz nimam nikoli slabe letine.“ — „To so bržkone samo prazne pritožbe“, menila je žena.

Spomladi se je začelo delo na polju: kmetič se je zadovoljno sprehajal in z veseljem gledal, kako njegovi ljudje pridno delajo. Bili so to bogaboječi ljudje; niso kradli in niso od njega zahtevali žganja. In pri delu so bili tako pridni, da jih je včasih moral držati, da bi se ne pretegnili. In tudi je vse lepo rastlo, da je bilo veselje gledati.

In potem pri žetvi, koliko je bilo povesod žita in kako je bilo drago! Kjer je bil kakšen trgovec z žitom, vsak je prišel k našemu kmetiču ter je hotel kupovati od njega. A kmetič je vedno rekal: „Dovolj časa, dovolj časa“ in imel je prav. Žitne cene so bile čim dalje višje, tako da je bila pšenica za dvajset in rž za osemnajst. In zdaj je začel še le naš kmetič prodajati in denar v žep mašiti. Včasih je nabasal voz in peljal na semenj. Jedva je žito zbasal, že so bili blizu kupčevalci in jeli so kmetiču moliti denar pod nos, še čudo, da se niso stopli za njegovo žito. Kmetiča je to veselilo, smejal se je, in potem jim je žito prodajal,

da bi imel mir. Denarja je imel polne žepe in je peljal domu. „To je blagostanje“, je sam sebi večkrat rekel.

In kaj šele, kedar je naš kmetič prodajal živino! Jedva se je razglasilo, da hoče prodati živino, takoj je imel na vratu mesarje, mešetarje in kupčevalce. Bili so sam denar in eden bolj kakor drugi mu je ponujal petake in so jih kmetiču metali na mizo. In kmetič je zopet denar jemal, nosil v hranilnico in rekal: „To je blagostanje, to je blagostanje!“

Včasih je šel kmetič v gostilnico na pivo in vprašal tam gospoda župana: „No, gospod župan, kdaj pa bomo zopet enkrat plačevali davke?“ — „Eh, vi bi le najrajši zmirom davke plačevali,“ odgovoril je gospod župan, „saj imamo plačano do konca leta. In konečno vam moram naznaniti, da smo deželni vladí naznanili škodo, katero so nam naredili vrabci tako, da so nam polovico davkov odpisali.“ Kmetič se je zadovoljno smehljal, dal si je še en glaž in gladil si zadovoljno trebušček.

Najboljše je bilo, kedar je bila sladkorna pesa na prodaj. Naš kmetič ni imel niti prave, vse je imel namešano, ali uradniki iz tovarn za sladkor so se vendar kar trgali za njo. Zdaj je ta bil prvi, zdaj drugi, potem zopet tretji in vsi so ga nagovarjali, naj peso prodá. Ko je eden ponujal 1 gld. 30, dal je drugi 1 gld. 35 in tretji je ponujal še več. A premeteni kmetič se je samo smehljal in lepo čakal, dokler ni bila sladkorna pesa po dva goldinarja; in to je bil potem drug denar, ko si ga je prinesel iz tovarne.

In tako se je srečni kmetič imel zelo dobro in je v kratkem obogatel. Nakupil si je veliko

njiv in travnikov in ko je zvedel, da je bližnje veleposestvo na prodaj, hotel ga je kupiti. Vzdignil je iz hranilnice veliko denarja, a v tem se je — prebudil. Pri postelji srečnega kmetiča je stala oseba v uradni obleki.

„Kdo pa ste? vpraša kmetič.“

„Eksekutor od davčnega urada in prihajam rubiti!“ odgovori uradna oseba.

„Za božjo voljo, kaj pa hočete še zarubiti, saj ste mi pustili le kožo na telesu!“ vzklikne kmetič.

„Baš po to danes pridem“, reče mož, „vojaki potrebujejo nove ščitke pri kapah in tvoja koža bode za njih napravlanje izvrstna!“

Po teh besedah je potegnil kmetiču kožo s telesa in je odšel. Iz češkega — *Svečán.*

Smešničar.

* Čudno. „Čudno“, je dejal neki pivec. „Nalašč pijem le bela vina, pa vendar dobivam rdeč nos.“

* Kvartati ne zna. „Moj mož je strašen človek, niti kvartati ne zna.“ — Sosed: „No, torej ste pa lahko veseli.“ — „Ali kvarta pa vendar!“

* Znanca. „Ne vem, zdite se mi tako znani!“ — „Dá, že mogoče, ravno sem prišel iz Gradiške, kjer sem sedel deset let.“

* Zamišljen. „Kateri osel mi je vzel pero“, je kričal uradnik. Ko je pa dobi za ušesom, reče: „Sem si takoj mislil!“

* Tudi odgovor. „Ali že spiš?“ — „Ne.“ — „Posodi mi 3 gld.“ — „Že spim.“

* Vinotržec. „Zakaj pa hočete vodovod tudi v kleti?“ — „Moj Bog, saj veste, da tržim z vinom.“

Št. Peter pri Velikovu, dné 6. decembra. Javljam vam tužno vest, da smo v naši občini, ki je od nekdaj bila prava krščansko-slovenska trdnjava, pri volitvi propadli. Volitve za 5. kurijo se sploh nismo udeležili, v 4. kuriji so pa zmagali nasprotniki: J. Papič p. d. Lindenwirt, J. Morak p. d. Jezernik, župan (!), in Avg. Ivad, p. d. Pesernik s 37 glasovi, našinci Andrej Morak p. d. Blažej, Florijan Morak p. d. Riepl in Jožef Ruter p. d. Klemen so ostali z 28 glasovi v manjšini. Kako je vendar, boš prašal slovenski bralec, to prišlo, ko je naša stranka pri volitvah l. 1897. v tej občini v obeh kurijah tako sijajno zmagala, sosebno v 4. kuriji s 45 glasovi proti 25 glasovom nasprotnikov? Pritisk iz Velikovca je bil to pot posebno velik, še na predvečer pred volitvijo so napravili nasprotniki na dveh krajih v naši občini in sicer pri Peserniku v Št. Jakobu in pri Šterlinku v Narah zaupna shoda. Pri Peserniku so rogovilili Ringel, knjigovodja velikovške hranilnice, Meglič in naš občinski tajnik Fric, pri Šterlinku pa Nagele-Sternwirt iz Velikovca in naš župan Jezernik. Ali Velikovčani bi tudi nič ne opravili, da bi ne bil od nas odpadel naš župan Jezernik in tako s seboj potegnili več svojih ožjih prijateljev. Pri deželnozborskih volitvah leta 1896. bil je ovi mladi mož, sin vzornega slovenskega očeta, še naš volilni mož, prišel je l. 1898. in 1899. še na naša shoda pri Vedeniku v Ribnici. Ali ko je v letošnji spomladi po smrti župana Vajsnerja bil izvoljen za začasnega župana in tako prišel v ožjo dotiko z našim občinskim tajnikom in znanim nasprotnikom Fricem, začel se je čedalje bolj nam odtujevati, jel je zahajati na „bauernbundove“ shode, nositi nemški pezdec in zdaj pri volitvah se je dal postaviti za nemško-nacionalnega volilnega moža!! Kakšna odgovornost pade tedaj na njega, ko je našo tako vzorno krščansko in slovensko občino potegnil v liberalizem in nemškutarijo! Žalostno je bilo gledati, kako sta si pri volitvi nasproti stala oče in sin, oče županov, stara slovenska korenina, bil je namreč kandidiran za volilnega moža od naše stranke, župan pa od nasprotne. Ali je to podoba naše prihodnosti? Tužna mu majka! Onim vrlim slovenskim 28 možem pa, ki se vkljub vsemu pritisku in dasi so videli na desno in na levo padati slovenske hraste, ostali zvesti naši zastavi, bodi izrečena presrečna hvala. Bog jih živi! Sramota pa nad odpadnike in izdajalce svoje slovenske domovine!

Bilčovec, dné 12. dec. V Bilčovsu in Vesci so skupno v peti in četrti skupini ob picli udeležbi izvoljeni naši volilni možje. Skupno za obe občini po 3 volilne možje za IV. in V. kurijo. Nasprotnikov k volitvi ni bilo.

Pozor na ljudsko štetje!

Na dan 31. decembra tega leta vrši se po vsej Avstriji ljudsko štetje. Nihče ne more dvomiti, da je to štetje največjega pomena. Vprašanja, na katera bo treba odgovoriti, so letos pomnožena; a eno vprašanje, zoper katero se je že toliko govorilo in pisalo, je ostalo staro! Štelo se bode zopet po „občevalnem jeziku“, ne pa po narodnosti, po materinščini.

S tem vlada vzdržuje staro krivico, ki se s takim štetjem godi zlasti slovanskim narodom v Avstriji! Ker ne štejejo po narodnosti, pa pripisejo Nemcem vsakega, kdor zna le nekoliko nemški brbljati, in nemški tovarnarji, delodajalci, mojstri itd. dajo svoje delavce in uslužbence zapisati za Nemce, naj si ti tudi prav nič nemški ne znajo. Tako raste število Nemcev na stroške Slovanov in vsak Čič, vsak slovaški piskrovezec, vsak slovenski dninar jim je kot „deutscher Bruder“ dobro došel, samo da jim pomaga množiti njihovo število. In s tem umetno napravljenim številom se potem bahajo, na podlagi takih števil zahtevajo vse pravice za-se, a odrekajo jih drugim narodom. Iz tega sledi, kolikega pomena je ljudsko štetje!

To poudarjajo zlasti nemško-nacionalni časniki, ki pozivljajo svoje privržence, naj delajo na to, da bo število „Nemcev“ povsod „rastlo“. Na kak način hočejo to doseči, je jasno! Kakor omenjeno, dober jim je za „nemškega brata“ vsakdo, kdor zataji svoj rod, svojo mater, ter se kot poturica dá zapisati med tujce! Odkrito pozivljajo ti ljudje svoje pristaše, naj delajo v tem smislu. Iz tega se vidi, koliko znanstvene vrednosti bo imelo ljudsko štetje in kako „zanesljivi“ bodo podatki o „občevalnem jeziku“!

Za nas Slovence, posebno pa še za nas Slovence na Koroškem je ljudsko štetje prevelikega odločilnega pomena, zato pa je nujno potreba, da Slovenci obrnejo na ljudsko štetje vso pozornost! Gotovo bodo nasprotniki delali tudi v tem oziru zoper nas, kar bodo le mogli. Učitelji so po več krajih nastavljeni za komisarje pri štetju, in kako bodo šteli ti, to si lahko vsakdo misli! Nujno zato pozivljamo svoje rojake, zlasti gg. duhovnike, naj poučé ljudstvo v tem oziru, ga opozoré

na veliko važnost štetja ter pazijo zlasti tudi na to, da se od nasprotne strani ne bodo godile kake nepostavnosti!

Na delo torej vsi! Vsakdo, ki ga je rodila slovenska mati, štej si v sveto dolžnost, da zapiše v oddelek „občevalni jezik“ vpraševalne pole: „slovensko“! Ne bodimo podlaga tujcem, ne dajmo, da bi oni svoje število množili na naše stroške! Pokažimo tudi pri ljudskem štetju, da: biti slovenske krvi, bodi Slovincu ponos!

Dopisi.

Iz Celovca. (Frančišek Ondříček,) po vsem omikanem svetu znani češki umetnik je nastopil dné 11. decembra v Celovcu. Obisk je bil dober. Koncert se je vršil v mali dvorani novega godbenega poslopja. Občinstvo je kar očarano poslušalo preumetno sviranje slavnega umetnika. Spretnost, s katero svira, globoki čut, s katerim izvalja Ondříček milodoneče glasove mrtvim goslim, se ne dá popisati. Sviral je najtežje skladbe slavnih skladateljev tako lahko, tako igráje, da se morajo tudi veščaki temu čuditi! Zbrano občinstvo je Ondříčka jako burno odobraval; ploskanju ni bilo konca, dokler se umetnik ni vedno znova pokazal in vspejdu dodal še par točk. Vžitek, ki smo ga imeli ta večer, poslušajoč in občudujoč spretnost in nenavadno nadarjenost češkega umetnika, ostane gotovo vsem udeležencem v trajnem spominu! — Ondříček je v sedanjem času gotovo najboljši in najbolj sloveči umetnik na goslih. Prepotoval je baš sedaj Nemško in povsod žel slavo in priznanje. Dné 12. dec. je sviral v Beljaku, dné 15. v Ljubljani. Pozneje se podá na Rusko.

Iz Tinj. (Občinska volitev.) Dné 13. t. m. bile so pri nas volitve v občinski odbor. V drugem volilnem razredu bili so voljeni z večino kakih 4 glasov: Bl. Stotz, Jož. Ahatz, L. Ovšan, M. Wedenig, J. Kitz in Šim. Hafner. V prvem volilnem razredu z večino kakih 8 glasov: Ferd. Kucher, Pr. Ražun, Volbenk Serajnik, Š. Wedenik, Andr. Veračnik, Jož. Serčnik. Udeležba je bila jako dobra.

Iz Rude. (Pretep — do smrti.) Letošnje „šmiklavžanje“ se je tu z veliko nesrečo končalo. Kakor drugekrat, hodili so tudi letos prejšnjo in preteklo nedeljo zvečer „Miklavž“ in cela truma „partelnov“ po hišah okrog, ter so otroke izpraševali in zraven tudi odrasle ljudi strašili. Naslednje pridejo še v gostilno k Fastlnu na Dobrovi. Tam se je neki „partl“ posebno predrzno obnašal, zato ga dninar Luka Škofič, ki je pri mizi sedel, posvari ter reče: „Ne tako Holmiš ne!“ To je bilo zadosti, da si je s tem njegovo jezo nakopal. Ko so se fantje (partelni) preoblekli in šli domu, — bilo jih je kakih pet ali šest, in prej ko ne so bili malo napiti — napadejo pri Škofu zgoraj imenovanega dninarja, ga vržejo na tla ter ga z nožmi tako ranijo, da je bilo groza. Eden mu je celo trebuh prerezal in ga smrtno ranil. Dninar je živel še 24 ur, se še spovedal, sodnijski komisiji napovedal zločinca, potem pa po groznem trpljenju umrl, star 41 let. Fantje, vsi še mladi in komaj kakih 20 let stari, čakajo sedaj zaslužene kazni. Vprašati moramo: Odkod ta podivjanost? Ali ni škoda za mladino, ki tako omadežuje svojo mladost in zapravlja svoja najlepša leta?

Iz Pliberka. (Občinske volitve.) Dné 13. t. m. so se vršile v našem mestu volitve občinskih odbornikov. Izvoljeni so v I. razredu sledeči: dr. Höfner, hišni posestnik in okr. zdravnik; Ad. Martinek, odvetnik; Lud. Herbst, lekarnar; Al. Doppler, nadoficijal; namestnika: Jos. Huber, davkar, in Jan. Huber, nadučitelj. V II. razredu: Štefan Maier, sedlar; Fr. Niemetz, gostilničar; Tom. Plešivčnik, gostilničar; Ad. Wozonig, trgovec; namestnika: Mikl. Girardis, posestnik, in Krell, hišni posestnik in tajnik. V III. razredu: Fr. Zdravja, usnjar; Ant. Mader, knjigovez; Jos. Kraigher, ključavničar; Mirosl. Štökl, medicar in gostilničar; namestnika: Bart. Capelari, slikar, in Jan. Raspotnik, žitni trgovec. Želeti je, da bi si omenjeni odborniki izbrali modrega in delavnega župana, ki bi storil kaj za povzdigo našega mesta.

Iz Prevalj. (Zopet „Prevaljski unikum“.) Neko večje blago je prišlo 7. t. m. po železnici na prevaljski kolodvor. Oddano je bilo isti dan v Celovcu. Listič se je izročil drugi dan t. j. Marijin visoki praznik. Na praznik in na sledečo nedeljo se vendar ne bo vozilo s konjem na kolodvor, ker je prepovedano. Pondeljek zjutraj — je torej še le prvi in edino mogoči čas, v katerem bi se moglo blago pobasati. To se je tudi zgodilo — ali uradniki južne železnice so — napovedali kazen, ker se blago ni pravočasno pobasalo. Tolažimo se s tem, da tako ne delajo povsod, ampak to je samo „Prevaljski unikum“. — Hočete zvedeti tudi nekaj o naši pošti? Toda za danes dovolj!

Iz Leš pri Prevaljah. (Henkel. — Cerkev. — Barbara.) V leških jamah dela zdaj še nekaj čez 300 delavcev. Oni delajo samo 8 ur na dan, in plača ter sploh občno stanje delavcev je,

posebno po zadnji vstaji, povoljna; navadni kopač dobi po 3 krone za svoje osemurno podzemeljsko rovanje. — Za posestnika grofa Henkel-a so leški premogokopi precejšen vir denarja. Ker pa je ta mož itak kapitalist, in ker so leški delavci skoz desetletja že nešteti tisočakov pritiščali iz črnega osrčja zemlje, naj bi ga hvaležnost, ali kak drugi srčni čut, ali pa vsaj prijetni pogled na množeci se denarni kup, a vendar toliko poblašil, da bi se tu in tam še malo bolj milostno in dobrohotno ozrl na svojo „črno čredo“, zraven pa tudi ne tako čisto preziral skupnega višjega gospodarja — Boga; posebno, ker so delavci večinoma slovenski katoličani. Na visoki praznik Marijinega brezmadežnega spočetja n. pr. so vsi delavci morali delati, konji so vozili celi dan, in Henkelova „lukamatija“ je cel dan cvnila po Prevaljah. Na god sv. Barbare, visokočastite zaščitnice rudokopov, so delali kot vsaki drugi dan. K rudeči volitvi pa so dobili cel dan prosto, a „da se odškodujemo“, so vzeli — nedeljo za delo. Cerkev je pač vendar le dobrodušna: kar meni nič, tebi nič mora dati kak dan malomarnim sinovom svojim, da ga zlorabijo v zasebne namene. To je nehvaležno: Okoli 70 dnij podari cerkev vsako leto delavcem; grofovi posestnik bi pa od svojih več kot 300 dnij ne mogel kaj dati svojim delavcem? — Sv. Barbaro so pa preložili na nedeljo navrh. Cerkveno praznovanje je bilo lepo, spodobno: Vsa čast! Popoldne je prišel sam okrajni glavar ter je edenindvajsetim v jami zastarelim delavcem podelil blesteče svetinje ter stisnil še vsakemu 20 lepobelih kron v roko: Vsa čast! A da se je zasukalo vse, kar v Lešah dela ali zapoveduje pod zemljo ali nad zemljo — v ponočni ples: Nič časti! Advent je!

Iz Hodiš. (Po volitvah.) Od veliko krajev smo brali, kaj se je pri volitvah dogodilo. Za voljo tega hočemo našim bralcem odkriti, kaj smo tudi mi pri volitvah doživeli. Dné 4. dec. smo imeli občinsko volitev, pri kateri smo zmagali; samo prvi razred so dobili naši „gospodje“, t. j. liberalci. Hvala Bogu in tudi vsem našim rojakom, ker so tako trdno stali proti vsem hudim napadom naših liberalcev. Posebna hvala gre našim gorjanecem, kateri so korenjaško stali vsi za enega in eden za vse. Strašno je bilo videti in poslušati, ko je bil volil tretji razred. Ko so videli, da propadajo, so začeli sem in tja letati in nas napadati. Prileteli so iz druge krčme med nas kakor divje zveri in ko bi ne prišli orožniki ob pravem času, se bi mogla pripetiti velika nesreča. Dragi bralec, kdor ne pozna liberalizma in nemškutarske olike, naj gre k volitvam: tam bo videl, kako se odlikujejo v surovosti in obrekovanju. Sram naj jih bo, ker so tako grdo napadali našega č. g. župnika in župnika iz Otoka, čeravno jim še besedice niso zakrivil. Dobro si zapomnite, da tako ravnaajo le divji zamorci v Afriki! Dragi Slovenci, le pošteno ravnamo in ostanimo trdni kristjani, dobri narodnjaki in zvesti Avstrijci. Živio! — Na dan 5. dec. smo imeli državno volitev, pri kateri smo tudi sijajno zmagali! Živio! Hodiški „klerikalci“ še živimo, čeravno vpijete in obrekujete za nami, ko se vračamo od volitve domu ter pišete lažljivo po svojih nemških časnikih zoper nas!

Iz Škofič. (Darovi.) Za zvonove so dalje darovali: Č. g. župnik J. Peterman 10 gld.; S. Muler v Holbičah 5 gld.; G. Kerše v Škofičah 5 gld.; Marj. Kopajnik Kristofinja 10 gld.; Mat. Hafner p. d. Gurtež 5 gld.; Val. Trabesinger p. d. Mrmuč 50 gld.; Rupratič p. d. Prižej 20 gld.; G. Čeber p. d. Lampl 5 gld.; J. Pavlič p. d. Mazrl 5 gld.; Mar. Voglnik 5 gld.; Jos. Siedler p. d. Wank 5 gld.; Greg. Aicholzer 1 gld.; manjši zneski 3 gld. S prej izkazanimi vkup 1190 gld.

Iz Št. Jakoba v Rožu. (Občinske volitve.) „Oni-le pantlč tam gori moramo raztrgati!“ — „Te-le h'diče tam gori moramo narazen spraviti!“ — „Naša šola mora biti bolj nemška; slovenski znajo otroci že takó od doma, v šoli pa naj se učijo nemški!“ — to so bili bojni klici, ki so dné 6. t. m. zbirali nemčurje naše občine pod žensko komando proti Slovincem. Neverjetno se to zdi, a je gola resnica; vrelo je po naši občini minule dni, tako vrelo, da smo se prav resno bali najhujšega. Hvala Bogu, da je naš strah bil prazen: bilo je le veliko ropotanja, zrnja pa nič. Še o pravem času smo izvedeli, kaj namerava par naših nemčurčkov, katere je komandirala znana Hribernica, že večkrat v „Miru“ „pohvaljeni“ bogataš Zgornjega Roža in Št. Jakobski kopitar Doniž. Tej trojici je presedalo, da se naš narodni župan Kobentar in župnik Ražun složno in brez prepira trudita za blagor Št. Jakobčanov in za njihovo slovensko narodnost: zato so želeli „oni le pantlč tam gori raztrgati in one h'diče tam gori narazen spraviti“. Da bi pa reč bolj vlekla, vpregli so v svojo agitacijo tudi našo vrlo, slovensko šolo, in — strmi cel svet slovenski, tudi loškega g. župnika Knafliča!! Že par dni pred volitvami se je po Št. Jakobu raznesel glas: tudi loški gospod bodejo prišli nasprotnikom pomagat! Nismo tega verjeli, a vresničilo se je! Do sedaj je nas uboge Slovence tlačil tako že ves svet; samo naši duhovniki so še zvesto stali

na naši strani — in sedaj!? — A vse nič ni pomagalo. Trdno kakor skala stali smo slovenski kmetje, št. Jakobčani in Podgorjanci združeni v boju za našo slovensko reč! Da, tudi Podgorjanci bili so z nami, z nami v velikem številu. Vsa čast našim vrlim sosedom! Marsikaterikrat smo je bolj od strani gledali, ker smo je po krivem imeli za nemčurje. Zdajšnja volitev je pokazala, da smo jim delali krivico. Dobro, da smo se spoznali, da smo se združili še ob pravem času, zato smo tako lepo zmagali. Samo štirje Podgorjanci so šli pod „pan-tofel“, vsi drugi stali so na naši strani. — Zmaga je bila taka, kakoršne nismo pričakovali! V III. razredu je vseh volilcev nad 300; izmed teh jih je z nami volilo 85, z nasprotniki samo 14. V II. razredu je 89 volilcev; izmed teh jih je bilo na naši strani 46, pri nasprotnikih samo 16. V I. razredu je vseh volilcev 32; izmed teh jih je bilo na slovenski strani 19, na nemčurski pa samo 5, reci pet! Videli smo jih čisto nazadnje korakati proti volišču, zato jih poznamo! Prav je tako, saj vemo, pri čem smo! Slovenci se bodemo sedaj pa še bolj trdno združili ne le v vrlo napredujoči mlekarji, ampak mogoče tudi v — konsumnem društvu! Vemo, da se Hribernica in tudi g. Maček konsumnega društva bojita, a vesta naj, da sta s svojim hujskanjem sama uzrok, če ga začnemo. Dekler nista bila proti nam, smo jima nosili naš denar; ker pa je začela iz njunih štacun pihati nam tako nasprotna sapa, si bodemo nazadnje, četudi neradi, vendar-le morali pomagati s konsumnim društvom!

Iz št. Jakoba v Rožu. (Pogreb.) V nedeljo, 9. t. m. smo pokopali g. Jožefo Treiber, rojeno Hribernikovo v Podgradu, ženo g. učitelja na Dvoru. V poletju si je rajna s prenaglo hojo iz kolodvora domu in zopet nazaj nakopala smrtno bolezen. Že od mladosti bolj rahla na pljučah je začela pljuvati kri; moči so hitro pojemale, dokler ni 7. t. m. se preselila v boljše večnost. Velikanska udeležba pri pogrebu je pričala, kako so ranjko spoštovali. Lahka ji bodi zemlja!

Iz št. Jakoba v Rožu. (Zopet ogenj!) Na večer Marijinega spočetja smo v Velikovesi že zopet imeli ogenj. Pogoreli so trije hlevi z vso krmo in žitom. Živino so rešili. Osem dnij prej je ravno tam tudi že gorelo, pa so še o pravem času opazili, in že dvakrat prej ravno tako, kar očitno dokazuje, da je zažgala hudobna roka. Da bi se pač posrečilo, priti brezvestnemu hudobnežu do živga!

Iz Beljaka. (Razno.) Cele tri tedne opazoval je cerkovnik tukajšnje mestne farne cerkve nekega človeka, o katerem se je sumilo, da je sklenil prijateljstvo s cerkvenimi pušicami. Bili sta v teku treh tednov dve spraznjeni. Omenjeni človek začel je nakrat čisto proti svoji navadi pogostokrat zahajati v cerkev, posebno bližina okoli pušic mu je bila zelo prijetna. Toda, če je cerkovnika zagledal, jo je vselej takoj popihal iz cerkve. Preteklo nedeljo pa se je zvitva buča cerkovnik skril za nekimi vratmi in tukaj čakal tata dve uri. In glej, sreča mu je bila mila, prišel je zopet tisti pridni obiskovalec cerkve. Najprej je čakal, da so odšli skoro vsi ljudje iz cerkve. Ko pa dve ženski le niste hoteli naprej, ju je nazadnje opozoril, da ste že dovolj molili, da naj le greste, kar ste tudi storili. Zdal pa je začel preiskavati vse kote in spovednice, če je vse varno, in ko se je prepričal, da je popolnoma sam, začel je zopet na jako spreten način vlačiti denar iz pušic. Pri tem delu pa ga je cerkovnik nakrat zgrabil od zadej in ga tako tiral iz cerkve, kjer ga je že čakal policaj in ga peljal v varno zavetje. Bil je to neki Lugauer, bivši krojaški mojster in posestnik v Beljaku, ki pa je sicer pridno poslušal nov socijalistični evangelij, tem menj pa delal in tako krojaško obrt in bišo pognal po krof. — Tukajšnje socijalistično konsumno društvo je prišlo v konkurs. Vodja društva, znani Eich, kandidat in odrešenik koroških rudečkarjev, hotel je društvu vsaj do sklepa volitev še ohraniti življenje, toda sodnija je prišla vsemu na sled in preprečila še večje zgube, katere so že itak ogromne. Ubogi delavci zgubijo skoraj vse vplačane deleže; pa tudi veliko drugih, ki so društvo z blagom zalagali, zgubijo tisočake. — Pri nas se tudi pridno dela za protestantizem in pridno agitira za novega boga Bismarka. Protestantski vikarij Heinzelmann začel je prirejati posebne zabavne večere, kjer podaja beljaškim „heilovcem“ čisto evangelije. Zadnje nedeljo govoril je seveda čisto enostransko in pa po protestantskem kopitu prikrojeno, kako so bojda rimski katoličani krivoverce preganjali, akoravno se je zgoraj omenjeni vikarij izjavil nasproti merodajnim osebam, da on nikdar ne bo kalil miru. Bržkone so mu poslali iz Pruskega drugačen ukaz.

Priloga. Današnji številki smo dodali prilogo: „Kdo je ljudstvu prijatelj in kdo sovražnik?“ Sestavek odgovarja na razne laži, s katerimi nasprotniki po svojih časnikih, na shodih itd. begajo ljudstvo.

Novičar.

Na Koroškem.

(Kmetijske stvari.) Kmetijska podružnica za Podklošter je dne 25. novembra zborovala v št. Lenartu pri sedmih studenih. Zbralo se je 56 kmetov. G. Šumi je predaval o svinjerji, gg. Prislani in Tavčnik pa o deželnih zavarovalnicah. — Podružnica Sveče ima dne 26. dec. ob 1/2 3. uri popoludne shod pri Adamu v Svečah. — Podružnica Podklošter zboruje dne 30. dec. na Vratih. Na obeh shodih bo predaval g. Šumi. — Deželna zavarovalnica za živino šteje sedaj 36 krajevnih zvez. Zavarovancev je skup 965; zavarovane živine 7043 glav, ki so zavarovane za vkup 927.480 kron. Premij se je vplačalo 8139 kron, za škodo izplačalo 8817 kron v vkup 122 slučajih.

(Izpred porotnega sodišča.) Dne 10. dec. Kakor že zadnjič omenjeno, je bila 32letna Kat. Skant radi detomora obsojena na smrt. — Še ne 15letno Z. Aslinger obsodijo na 10letno težko ječo, ker je dne 13. sept. zažgala pri sv. Magdaleni pod Beljakom. Pogorelo je takrat posestvo 7 posestnikom. — Dne 11. dec. že trikrat kaznovani, 16letni Dav. Schörk je obsojen radi večkratne tatvine na 5letno težko ječo. Svojemu gospodarju je vkradel 839 kron in z denarjem pobegnil na Dunaj, kjer so ga prijeli. — Dne 12. dec. 30letni rudar Jos. Kompan, že osemkrat kaznovan, dobi radi posilstva pet let težke ječe. — 16letni hlapec Mart. Weilacher je radi ropa in tatvine obsojen na 3letno težko ječo.

(Nemški „schulverein“.) Fužinski vodja Steinlechner v Celovcu je nabral za božičnice, ki jih napravlja nemški „schulverein“ po slovenskih krajih, do 14. dec. 777 kron. Sam dr. Luggin. je daroval 200 kron. Denar se bo porabil za lov slovenskih otrok! Slovenci, te številke so za vas glasen opomin, da žrtvujte i vi za družbo sv. Cirila in Metoda, da darujete i vi zlasti za velikovsko „Národno šolo“! Branimo požrtvovalno, kar je našega zoper nakane krutega sovražnika!

(Občinske volitve.) Dne 10. dec. so bile obč. volitve v Grebinju. Kmetje so se združili in zmagali v III. in II. volilnem razredu nasproti liberalnim tržanom. — Na Brdu ob Zili je bila volitev dne 13. dec. Slovenska stranka je popolnoma zmagala v vseh treh razredih, dasi so nasprotniki napeli vse moči ter so prignali na volišče vse, do zadnjega svojega moža. Slava!

(Duhovske zadeve.) Dne 10. dec. je prevzvišeni g. knezoškof, eks. dr. Jož. Kahn, na Dunaju pred cesarjem prisegel kot tajni svetovalec nj. veličanstva. — V stalni pokoj stopi g. Jul. Nepomutzky, župnik v št. Stefanu nad Brežami. — Prefekt Marijanišča, g. Rajm. Oitzinger, ki je bil dne 13. t. m. v mašnika posvečen, je dne 16. t. m. v Nemškem Plajbergu daroval novo mašo. — Razpisana je do 24. jan. župnija Mičice.

(Osebnice.) Prestavljena sta gg. učitelja: L. Scheiflinger iz Sveč v Sele, Fr. Adlazičnik iz Pokrč v Preims. — Do 31. dec. je razpisano učiteljsko mesto v Šmihelu nad Pliberkom. — V Trbižu je umrl žitni trgovec Jan. Romavh.

(Drobiž.) V Celovcu se je dne 13. t. m. vtopil 21letni Ožb. Andreas. Bil je slaboumen in v deželni hiralnici, odkoder je bil všel. — V Porečah so dne 2. t. m. otvorili nov vodovod. — V Trebnju se je delavec Vran vstrelil z dinamitom, katerega je zažgal na prsih. Ravno tam se je dne 8. dec. ponesrečil nek lovec. Na zmrljih tleh je spodrknil. Puška se je sprožila in strel mu je šel skozi trebuh. V gozdu so ga našli mrtvega. — Pri prvotnih volitvah v Celovcu za V. kurijo so zmagali nemški nacionanci. Dobili so vkup 1417 glasov, socijal-demokratje pa 197. Krščanska stranka se volitve ni udeležila.

Poslano.

Občinskemu odboru v Kotmarivasi!

Dvakrat že smo po „Mir“-u (št. 4. in 16. t. l.) obrnili se do sl. našega „naprednega“ občinskega odbora z javnim vprašanjem, s katero pravico je on že dve leti pobiral večje občinske doklade, nego je smel. Odgovora ni bilo nobenega. Ne vemo, ali so tako gluhi, ali jim je tako malo mar za javnost. Odgovor je le to, da tudi letos, torej že tretje leto, pobirajo čisto neopravičeno višje občinske doklade!

Tako gospodarstvo obsoja samo sebe! Kako pridejo davkoplačevalci do tega, da morajo vsled trme obč. odbora plačevati višje davke? Volilci, tirjajte odgovor sedaj pri bližajočih se volitvah!

V Kotmarivasi, dne 16. dec. 1900.

Več davkoplačevalcev.

Slovenci, spominjajte se Velikovške šole!

Tržne cene.

V Celovcu, dne 13. decembra 1900.

Ime blaga	na birne		na hektolitru		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica . . .	10	40	13	—	— bik
rž	9	92	12	30	— pitana vola
ječmen . . .	—	—	—	—	19 vprežnih volov
oves	4	80	6	21	3 junce
turšica . . .	7	46	9	32	64 krav
pšeno	14	—	17	50	— telice
fižol (rdeč) .	—	—	—	—	62 pitanih svinj
krompir . . .	1	40	2	28	17 prascev
deteljno seme	—	—	—	—	
ajda	7	30	9	12	

Pitani voli so po — K do — K, vprežni voli po 250 K do 300 K, krave po 110 K do 330 K.

Sladko seno je meterski cent po 5 K — v do 6 K — v, kislo seno po 3 K 60 v do 4 K 80 v, slama po 3 K 60 v do 4 K 80 v.

Promet je bil dober, kupčija živahna.

Velikovec, dne 12. dec. Prignali so: 64 volov, 65 krav, 4 telice. Cena za pitano živino 62 do 64 kron, za meterski cent žive vage. 64 ovc, 52 živih in 24 zaklanih svinj, 1 kozo. Prometa je bilo malo.

Dražbe.

(Kratice: vl. št. = vložna številka; d. ob. = davčna občina.)
Celovec. Dne 28. dec. ob 10. uri, izba št. 85, Tomanova kmetija v Zgornji vasi, vl. št. 13., d. ob. Zgornja vas. Cena 7989 kron, najnižja ponudba 6281 kron.

Loterijske številke od 13. decembra 1900.

Linc	34	56	51	63	13
Trst	19	68	62	48	67

NAZNANILA.

Lepa kmetija

z novo zidanimi poslopji, okrog 35 oralov dobrega zemljišča, z mlekarstvom, oddaljena samo pol ure od Celovca in ležeča ob državni cesti, se z vso opravo po ceni prodá. Več pové Matija Čare p. d. Nemec v št. Jakobu ob Celovcu.

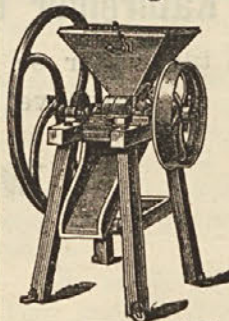
V najem se dá

Mežnarska hiša na Otoku. Še precej novo poslopje ima 2 sobi za stanovanje, eno prodajalnico, en magazin, eno kuhinjo in posebno klet, ter je vsled svoje lege sred vasi in blizu cerkve primerna za kakega rokodelca, obrtnika ali za stanovanje ptujcev. Najemnina po ceni.

Cerkveno predstojništvo na Otoku (Maria-Wörth).

Najnovejši stroji za prirejanje krme

za zimsko krmljenje po hlevih.

Rezalnica za rezanico in krmo, s patentovanimi podlogami za mažo; tečejo jako lahko in pribrani se moči do okrog 40%; rezalnica za repo in krompir (repico); mlinci za robkanje in mečkanje; parnice za živinsko krmo, premakljive kotlaste štedilne peči z emaliranimi in neemaliranimi vložnimi kotli, stoječe ali premakljive, za kuhanje in parenje živinske krme, repice, za mnoge gospodarske namene itd.; nadalje: robkalnice za koruzo, čistilnice za žito, čistilne stroje trijerje, stiskalnice za seno in slamo, na ročno gonjo, stoječe ali na kolesih, mlatilnice, gepeljne, železne pluge, valjarje, brane.

Najboljši sejalni stroji „AGRIKOLA“ brez preminjalnih koles za vsako seme, za hribe in ravnino.

Samo-delujoče, patentovane škropilnice za uničenje grenkuljice, škodljivcev na sadnem drevju in peronosperie iz deluje in pošilja v najnovejši, priznani izvrstni sestavi

PH. MAYFARTH in sođr.

C. kr. izklj. priv. tovarna za kmetijske stroje, livarne in fužine na par, na Dunaju, II/1, Taborstrasse 71.

Odlikovana z čez 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami.

Ilustrovani ceniki in mnoga priznalna pisma zastoj. — Zastopniki in prekupei se sprejmejo.

Neobhodno potrebno za gospodarstvo!

Dr. Rosa balzam

za želodec,

iz lekarne B. FRAGNER-ja v PRAGI,

je že 30 let splošno znano **domače zdravilo**, katero pospešuje tek, olajšuje prebavo in lahko odvaja. Pri rednem uporabljanju ojačuje prebavne organe in je drži v pravem toku.

Velika steklenica 2 kroni, mala 1 krono.

Ako se prej vpošlje 2.56 K, pošlje se velika steklenica, in za 1.50 K mala steklenica franko na vse postaje avstro-ogerske države.

Pozor! Vsi deli zavoja imajo zraven natisnjeno in zakonito priznano varstveno znamko.

Pražko hišno zdravilo,

iz lekarne B. FRAGNER-ja v PRAGI,

je staro, najprej v Pragi uporabljeno hišno zdravilo, katero vzdržuje rane čiste in jih tudi obvaruje nečistobe ter ublažujoče deluje na vročino ter bolečine.

V škatljah po 70 in 50 v, s pošto 12 v več. Ako se vpošlje 3.16 K, se pošljejo 1/2 škatljice, za 3.36 K 3/4 škatljice, za 4.60 K 1 škatljico, za 4.96 K 1 1/2 škatljice franko na vse postaje avstro-ogerske države.

Pozor! Vsi deli zavoja imajo zraven stoječo in zakonito priznano varstveno znamko.

Glavna zaloga: **lekarne B. Fragner-ja**, c. in kr. dvornega zalagatelja, „pri črnem orlu“ v Pragi, Mala strana, št. 333.

Po pošti se razpošilja vsak dan. Zaloge v lekarnah Avstro-Ogerske.

V zalogi tiskarne družbe sv. Mohorja v Celovcu izšel je:

Mali Katekizem ali krščanski nauk,
cena 15 kr.

in

Veliki Katekizem ali krščanski nauk,
cena 40 kr.

Izvirnik potrdili so vsi avstrijski škofje, zbrani na Dunaju dne 9. aprila 1894.

Visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje ju je pripustilo z odlokom z dne 28. marca 1898, št. 7200, kot učno knjigo

Srednji Katekizem ali krščanski nauk,
cena 32 kr.,

potrjen od vis. c. kr. ministerstva za uk in bogočastje z odlokom z dne 30. aprila 1898, št. 9940, kot učna knjiga.

Za obila naročila se priporoča
tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Brady-jeve želodčne kapljice

(prej Marijacejske želodčne kapljice)

pripravljene v lekarni „pri ogerskem kralju“

C. Brady-a na Dunaju I., Fleischmarkt 1,

so starodavno in znano pomagilo, ki krepi želodec pri slabi prebavi in želodčnih težavah.

Ena steklenica stane 40 kr.
Dvojnata steklenica 70 „

Zopet moram opozarjati, da moje kapljice ponarejajo. Pazi se naj torej pri nakupu na zgornjo varstveno znamko s podpisom C. Brady in zavrne se naj vsak izdelek, ki nima zgornje varstvene znamke in podpis C. Brady.

Želodčne kapljice lekarnarja C. Brady

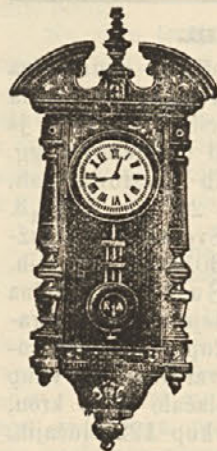
(prej Marijacejske želodčne kapljice)

so zavite v rudeče škatljice in imajo podobo Marijacejske matere božje kot varstveno znamko. Pod varstveno znamko mora biti zraven stoječi podpis C. Brady.

Posamezni deli so navedeni.

Želodčne kapljice se pristne dobivajo v vseh lekarnah.

Ure na nihalo z godbo

so zadnja novost v napravljanju ur. Take francoske, zmanjšane ure na nihalo so dolge 69 cm, omarica, kot na podobi, je iz naravnega orehovega lesa, fino uglajena z bogato, pazlačenimi obrobki in z umetno izrezanimi nastavkom. Igrajo vsako uro najlepše popotnice in plese. — Cena z zabojem samo 9 gld. — Ista ura brez godbe, a z bilom, ki bije vsako celo in pol ure, z zabojem samo 6 gld. 80 kr.

Te ure na nihalo ne gredo samo za jamčeno na minuto, marveč so tudi vsled res lepe oprave pravi kras vsaki izbi. Razpošiljajo se samo s poštnim povzetjem. Kar ne ugaja, se vzame nazaj ter vrne denar. Zato ni noben tveganje. — Veliki ilustriran cenik za ure, verižice, prstane itd. zastoj in franko.

Jožef Spiering, Dunaj, poštna ulica 2/U.

Oznaniilo.

Na prodaj je po domače Lipejeva kmetija v Schönwegu v labudski dolini. Kmetija meri 27 oralov njiv in travnikov in 15 oralov gozda, ima tudi mutni mlin z dvojnimi hodom in močno in stalno vodo, da se dá tudi umetni mlin narediti. Cena je 8400 kron. Kmetija se tudi tako prodá, da se oddá mutni mlin s šest orali njiv in 2 orali gozda za 4000 kron, in ostala kmetija za 5000 kron. Pri kmetiji se nahaja veliko sadja, zlasti jabolok. Več pové posestnik Martin Dohr p. d. Lipi v Schönwegu, pošta Pustirca (Pustritz).

Pozor! Gospodarji!

„Gloria“ redilna krma za konje, zabranjuje boleznim, vzdržuje konje močne in iskrene

„Gloria“ začimljena krma za govedo, pospešuje prebavljanje, čisti kri, zboljšuje in množi mleko.

„Gloria“ prašek za žrtje in pisanje svinj, povzroča, da svinje rade jedó, da se nabira meso in mast.

„Gloria“ mlekarški prašek za krave, pospešuje izločenje mleka in odstranjuje napake mleka

1 veliki zavitek velja K 1.20, mali K 0.70, 5 kg v zavitku za poskus po pošti K 5.— poslano iz Dunaja.

Bartelj-ovo klajno apno, neobhodno potreben dodatek h krmi za mlado, molzno in brejo živino, v slučaju, da živina liže, da ima kostne bolezni itd. 5 kg. za poskus K 2.—, 100 kg. K 22.— iz Dunaja.

Vaselino mazilo za usnje. Kopitna mast iz jelenoroznega olja. Štedilni kolomaz itd.

Navodilo brezplačno.

MIHA BARTHEL in sodr., DUNAJ X.

Občuje se slovenski.

Jakob Petschounig, usnjarski trgovec

v Celovcu, na novem trgu št. 4., med gostilno „pri Kleeblatt-u“ in Kopper-jevo prodajalnico.

Kdor hoče dobro, trdno in zoper mokroto stanovitno usnje, naj se obrne k meni, kjer mu bodem povsem s svojo **veliko zalogo vsakovrstnega najboljšega usnja**, kakor tudi pravo rusko irhovino po najnižji ceni postregel. — Prodajam tudi vsakovrstno čevljarsko orodje. — Izdelujem in prodajam najizvrstnejšo mast za čevlje. — Kupujem vsakovrstne živinske kože za stroj.

Slavno občinstvo uljudno vabim na vsakojaki poskus, da se prepriča o kakovosti robe ter je opozarjam, četudi se je roba splošno podražila, se pri meni dobiva po stari ceni.

Kathreiner

je samo pravi v znanih

Kathreinerjevich zavojih!

Zatoraj nikoli v odprtih ali v drugih za prevaranje računajočih ponarejenih zavojih.

Kathreiner Kneippova sladna kava

je najokusnejša, kakor tudi edino zdrava in zraven tega najcenejša primes k bobovi kavi.

Kathreiner Kneippova sladna kava

bode z veseljem in z vedno raztočem učinkom v stotisoč družinah použita.

Kathreiner Kneippova sladna kava

je tam, kjer se zavoljo zdravja bobova kava prepove, najboljši nadomestek.

Kdo je ljudstvu prijatelj in kdo sovražnik?

Ali so „klerikalci“ ves čas imeli oblast?

Bivši državni poslanec „bauernbunda“, deželni poslanec celovške okolice Fr. Kirschner, je izrekel pri zborovanju v Galiciji gorostasno trditev: „Od l. 1848. do 1859. gospodarili so na Avstrijskem sami duhovniki in napravili so toliko dolgov, da je moral cesar poklicati državni zbor, ki je napravil red. Belkredi je napravil vojsko l. 1866. in je kriv dolgov, ki so vsled tega nastali“!!!

Resnica je: Že dolgo pred l. 1848. so liberalne misli prodrle tudi na Avstrijsko, in država se jim je popolnoma udala. Bilo je tako uravnano, da tudi duhovnik ni bil drugega kot državni uradnik in da ni imel pravega zaupanja v ljudstvo. Popolnoma liberalnemu uradništvu se je l. 1848. izročila vlada.

Stari nemški absolutizem bil je zrel; ker ni hotel privoščiti narodnega razvoja raznim avstrijskim narodom, moral se je podreti; nikomur pa ta-le vlada ni škodovala bolj kot Slovanom, ker je hotela vse imeti le nemško.

Cesar Ferdinand je odstopil in izročil krono Francu Jožefu. Ko je bil upor s pomočjo Ruske zatrl, se je izročila vlada najzmožnejšim ljudem te dobe; postali so ministri Schwarzenberg, Bach, Stadion, Thun. Poskušali so ustavno vladati, a ni šlo — zavoljo nemškutarstva teh ministrov! Ogri so bili tedaj narodno že preveč probujeni in se niso hoteli udati nemški vladi, njihovi poslanci niso prišli v državni zbor in tako je vlada sprevidela, da ji ne ostaja nič drugega, kot vladati absolutno, kakor dandanašnji, ko državni zbor ne dela.

Ali je bila taka vlada vlada duhovnikov?

Cesar Jožef II. je bil ukoval katoliško cerkev v Avstriji v hudo in sramotno sužnost; izpodil je redovnike in redovnice iz 297 samostanov! Cesar Franc I. zarotil je na smrtni postelji 28. februarja 1835 sina Ferdinanda, naj popravi l. 1780. vpeljane postave, ki jemljejo cerkvi prostost, ter naravnost nasprotujejo cerkvenemu redu in določbam Tridentskega zbora. A storilo se ni nič! In še l. 1848., ko je Pruska država pripoznala vsakteremu veroizpovedanju pravico, da samostojno uravnava svoje zadeve, da samostojno gospodari s svojim premoženjem, morala je slediti tudi Avstrija, a ne katoličanom na ljubo, marveč drugim veroizpovedanjem, ki so grozila naravnost z revolucijo.

Konkordat.

Posvetna in cerkvena oblast ste popolnoma različni, a treba je tema oblastma medsebojnega sporazumljenja, ker obsegate obe eno in isto ljudstvo. In zelo težko je povsodi določiti mejo in reči, kje neha cerkvena oblast in kje se prične posvetna sila. Katoliška cerkev mora biti prosta in nikdar ne more biti sužnja kraljev ali njihovih ministrov, zato se je proti raznim cesarjem in proti vsaki sili borila do smrti in obranila je svojo prostost z božjo pomočjo tako proti Neronu, kot proti Napoleonu in Bismarku.

Pogodbe, ki jih je cerkev sklepala z državami, v katerih pogodbah se je določevalo, kar ima opravljati cerkev in kar država, se imenujejo konkordati. Na Avstrijskem se je konkordat napravil 18. avgusta 1855. Iz tega, da je država napravila s cerkvijo konkordat, se ne sme sklepati, da je imela cerkev bog si ve kakšno oblast, vsaj se je konkordat sklenil tudi z ruskim carjem. Pač pa je konkordat znamenje, da se je cerkev začela zavedati svojih svetih dolžnostij in da ni več hotela služiti framazonskim državnikom.

Kako žalostno je bilo še stanje v tisti dobi, izvidimo iz 6. čl. 2. odd. pogodbe, v katerem si je država ohranila prostost, jemati cerkvi, kar je njene: „Für die todte Hand sind Beschränkungen des Rechtes, Liegenschaften zu erwerben und über sie zu verfügen, zulässig.“ Vsakomur je bila zagotovljena lastninska pravica, vsakemu ciganu, vsakemu židu, vsakemu tujcu, — le cerkvi ne, in ljudje se predrznejo zatrjevati, da so duhovniki imeli vso oblast!

Jedno sev je konkordat še priznal: da ima cerkev nadzorništvo nad šolami, ki morajo biti verske. Verske srednje in verske ljudske šole, mar je to znamenje cerkvene oblasti? Vsaj so bile tedaj skoro da vse šole ali vsaj večinoma v rokah

duhovščine, cerkev jih je bila sama ustanovila brez davčnega denarja, in v konkordatu se je pripoznalo dejansko stanje; država svojih šol še imela ni.

Da potem takem še vedno ljudje drznejo se zatrjevati: cerkev je imela tedaj vso oblast, ne moremo zabraniti, kakor ne bomo mogli braniti, da bodo v 50. letih liberalci o današnjih dneh zatrjevali, da so vse nesreče „farji“ krivi, farji, ki jih smejo s kamenjem pobijati, in s pestmi bti, tisti „farji“, katerih beseda v naši državi toliko velja, kot beseda občinskega pastirja v vasi!

Naši državni dolgovi.

Ljudstvo razjedujoči rak so državni dolgovi. Zanje plačujemo židom na leto nad 260 mil. gld. in kar je najhujše: žid je postal oblastnik krščanskih ljudstev. Neprimerno je začel ta dolg rasti l. 1848. Revolucija je stala Avstrijo nad 200 mil. gld., bojne priprave zoper Prusko l. 1850. nad 40 mil. gld., nespametna mobilizacija v Podunavskih kneževinah proti Rusiji l. 1854. 200 mil. gld., laška vojska l. 1859. 210 mil. gld. To so bili izvanredni stroški po nepotrebnem, a Avstrija je vedno sanjala, da hoče biti predoblast Nemške in je že tedaj za vojsko izdajala vsako leto 97.7 milij. gld.

Kakor v zunanjih zadevah, Avstrija tudi v notranji politiki ni bila srečna in zavoljo česa? „Wegen des starren Absolutismus und übertriebenen Centralismus, dessen Ein- und Durchführung an der Steigerung der Kosten der Civil-Verwaltung den wesentlichsten Antheil hatte.“ Tako sodi od prostozidarja „Bluntschli“ izdani „Staatswörterbuch“ (Stuttgart 1867).

Nemški centralizem, ki ni hotel raznim narodom dati nobenega duška, je torej začel državne dolgove kopičiti iz nasprotstva do Slovanov. Res se je tudi v tej dobi storilo mnogo dobrega. Zidale so se široke, dragocene ceste, železnice in podjetniki so si služili bogastvo, država pa je delala dolgove — temu so pa zdaj „farji“ krivi! Dà, Kirschner je celo zatrjeval, da so duhovniki krivi, da se je južna železnica prodala židom! Do zdaj te trditve še ni vzdrževal noben zagrižen sovražnik duhovnikov, Kirschner pa je v svoji nevednosti našel nov kamen, ki ga more lučati za duhovniki, in lahko, vsaj mu gospodje v „Bauernbundu“ vse verjamejo.

Belkredi in vojska l. 1866.

Tudi te trditve še nikdo ni stavil, da bi bil Belkredi kriv vojske l. 1866. in zato kriv vse nesreče, ki je prišla nad Avstrijo.

Nesrečne vojske in povsem ponesrečeni centralistični nemški vladni poskusi so vzeli absolutistični vladi vso oblast in vlada se je zdaj popolnoma izročila liberalnemu Šmerling-u l. 1861. Liberalci so zdaj peli glorio in njihova oblast je bila na prvem mestu v Avstriji. Poskušali so zdaj znova, kar ni mogel poprej doseči absolutizem. In čudno! Liberalni Šmerling se je celo s cerkvijo sporazumel, a ne iz prijateljstva do cerkve, marveč, da si je zadobil kardinala Rauscher-ja kot zaveznika za svoj nemško-centralistični zistem. „Nemci pred vsem in vse na Avstrijskem,“ je bilo obema žalostno geslo, a Ogrska se tudi Šmerlingu ni uklonila in upirali so se mu tudi Čehi z vso odločnostjo. V Šmerlingovo liberalno dōbo pade danska vojska, vzrok vojske l. 1866., in če je kak minister kriv te-le vojske, kriv bi je bil Šmerling, a mi tega ne trdimo, kajti vso krivdo nosi Bismark, ki se je že dolgo poprej pripravljaj za odločilen boj zoper Avstrijo.

Da naredi mir, poklical je cesar k vladi l. 1865. grofa Belkredija. Slovani so ga bili veseli, liberalci pa ne. Belkredijev načrt je bil tisti, ki ga imamo še dandanes: dobiti državni zbor, ki bo zastopal razne stanove, a Belkredi ni prišel do dela, ker se je pričela vojska l. 1866.

Lažnjivi liberalizem je pripisoval nesrečno vojsko sev Belkrediju, katerega so liberalci že poprej strastno sovražili, kajti bil je blag in nena- vadno nadarjen prijatelj ljudstva. Liberalci in židi

so imeli vse časnikarstvo v rokah, kakor še danes, in ljudstvo ni bilo dosti probujeno in zrelo, da bi bilo znalo braniti svoje blaginje.

Liberalizem v cvetu.

Cesar je zdaj poklical k vodstvu zunanjih zadev Saksonca Beust-a in ta je zbral okoli sebe liberalce najčistejšega plemena: Giskra, Herbst, Brestel itd. Teh prvo delo je bilo, da so cerkvi vzeli nadzorništvo nad šolo, strgali so konkordat, množili brez konca število uradnikov, vedoči, da bodo uradniki večinoma agitatorji za liberalno misel, dali so na prosto vsako obrt, ter tako vničili obrtniški stan; odpravili so prepoved, da se polja ne smejo spreminjati v gozd, in spoznali so kot državni blagor, da se mala posestva prej ko slej prodajo velikim lastnikom. Kakšna je bila ta vlada, posnamemo iz nekaterih parlamentarskih govorov.

Poslanec Dürkheim je očital liberalnim ministrom (19. jan. 1870): „Der Curszettel, meine Herren Minister, das war der Glanzpunkt eurer Regierung, bis er ihr Spiegel geworden ist; ein trügerisches Überfluten mit Wertzeichen ist kein Nationalreichthum.“ Posamezniki so obogateli na stroške mnogih drugih. Javni in privatni kredit je propadel, javna in privatna morala (nравnost) propadla je popolnoma. — In poslanec Skene je že l. 1875. primerjal Avstrijsko kosti, ob kateri sestradano židovsko liberalstvo gloda. (Seja 7. dec. 1875.) Res pripraven primer za liberalizem!

L. 1873. nastal je „krah“. Židovstvo se je podpiralo iz državnih blagajn, podpirala se je industrija, nezmožna prosperovati, skratka, gospodje so bili zdaj sami pri mizi in so glodali na državnih kosteh, kolikor se je dalo glodati. Vrednost državnih papirjev je padla na 60, 50 in še nižje, židom, ki so državi posodili 50 gld., morala je država dati dolžni list za 100 gld. Tak je cvet liberalizma! Denar mu je Bog, vesti nima, židje so si kopičili milijone, a vendar je „far“ vsemu kriv. Velike katastrofe, velike nesreče ne pridejo nad narode, brez da bi jih bili zaslužili! Avstrijski narodi zaslužili so židovsko šibo, ki nas tepe, in menda še kmalu nimamo upati boljših časov, ker ljudstvo še vedno ne zna misliti in slepo verjame najdebelejši laži, ki jih brezsrčni ljudje neprenehoma širijo zoper edinega prijatelja ljudstva — zoper duhovništvo!

Taaffe.

L. 1878. dobila je Avstrija Bosno in Hercegovino v oskrbovanje, in ta dogodek imel je še velike politične posledice. V teh posledicah je glavna vrednost okupacija, kajti Andrasijeva vlada je bila spravila Avstrijo v skrajno nevarnost. Po zmagah Ruske nad Turki postale so male slovanske države ob mejah avstrijskih samostojne, in zdaj se je videlo, da se mora Avstrija ukončati ob svojem sovrštvu zoper Slovane, če bi neprenehoma žalila slovanske državljane in ob enem ne imela simpatij v obmejnih slovanskih deželah. Tako bi Avstrija na Balkanu niti za korak ne bila prišla naprej. Nemogoče bi bilo ohraniti si Bosno in Hercegovino, če bi zvestoba severnih in južnih Slovanov ne bila zagotovljena.“ (Dr. Haas, Herder: Staatslexicon IV. 30.)

Vladar si je zbral za novi kurs grofa Taaffe-ja, ki se je bil že odlikoval v času Beust-a. Nove volitve so dale večino Poljakom, Čehom in avtonomnim Nemcem, a večina ni bila tako močna, da bi bila mogla vlado prisiliti, da odpravi liberalne postave. Edino, kar je Taaffe storil, je, da je ustavil prodiranje liberalizma, ali bolje rečeno, to je zmogla parlamentarna večina: zajezila je liberalno kugo in uredila avstrijske finance. V manjšino postavljeni liberalci kričali so nad vlado, da je konservativna, a liberalne postave ostale so do današnjega dne, dà, katoliški poslanci si še niti verskih šol niso mogli priboriti. Kako to, če so bili v večini? Ta-le večina ni bila katoliška ali krščansko-socialna večina, kajti zlasti v vrstah Poljakov bilo je mnogo in je še premnogo liberalne gospode — kakor je žalibog tudi drugod; večina je bila za avtonomijo vneta — a nikakor za krščanstvo. Zato je laž trditi, da bi tedaj od l. 1848. do 1900. bile krščanske stranke mogle v Avstriji kaj storiti, da pa niso storile ničesar!

Delo za ljudstvo.

A parlament ni vse. Može, ki največ mislijo, ne govore navadno veliko, in žalibog ljudstvo v parlament navadno ne voli mož, ki so najbolj zmožni, marveč se da preslepiti ljudem, ki imajo najhujši jezik. Tako je dejstvo, da parlament iz svoje sredine le malokaj novega zmisli, da prihajajo nagoni k delu samo od zunaj, iz časnikov in knjig. In kdo je delal in mislil ta čas? Poslušajmo, kaj piše veliki židovski list avstrijski, „Neue Freie Presse“, 12. oktobra 1895 ob smrti grofa Belkredija: „V gradu grofa Belkredija so se zbirali ob zimskih večerih kavalirji in R. Meyer je imel socialpolitico predavanje ... in kmalu smo zaslišali o burnih peticijah, naj se vzdržé sedanji stanovi, naj se vpelje sposobilo (Befähigungsnachweis), naj se postopa zoper krošnarjenje in razprodajanje posestev, in grof Belkredi bil je vedno pri teh ljudeh voditelj. Baron Pino se ni ganil, ko se je obrtna svoboda (Gewerbefreiheit) odpravila, grof Falkenhayn dal je skleniti postave o dedinski pravici (naj se skrbi, da bo mogel prejemalec posestva obstati), in fevdalna gospoda se je začela zavzemati za varstvo kmetov. Mesta so se začela zbujati, in grof Egbert Belkredi doživi veselje, da preidejo dunajski mandati na ljudi, ki hočejo odpraviti prosto šolo in ki z nogami teptajo zahteve Nemcev (t. j. židov).“

Ta-le priča nam zadostuje. V parlamentu niso imeli katoličani večine, a delali so zunaj parlamenta v blagor obrtnikov, v blagor kmetov, in to delo vplivalo je potem na državni zbor.

Katoliške delavne moči so izdelale parlamentu predlog o kmečkih zadruharjih in rentnih posestvih, predlog, ki bi bil edin zmožen rešiti obstoj tisočerm kmetom, a državni zbor ga ni vsprejel, in predlog čaka še rešitve. In vprašal bi: kdo neki vodi ravno zdaj vršče se enketo (posvetovanje) o borzni igri, kdo je vse pripravil, in kdo je duša vsemu gibanju? Naši liberalci sevé tega ne vedó, židovstvo jih je opojilo s sovraštvom zoper duhovnike, in to sovraštvo jih je oslepilo, ne vidijo, kako edino le še nekaj res katoliških mož dela noč in dan v blagor ljudij, ki tega dela vredni niso.

Tako se govori in hujška in obrekuje, brez da bi liberalci vedeli zakaj!

Socijalno delo.

Kako so delali katoličani, posnamemo iz nekaterih listov grofa Belkredija, moža, ki ga protestant R. Meyer imenuje jednega najblažjih mož in najvrlejših Avstrijcev.

L. 1878. dné 21. majnika pisal je Belkredi nekemu prijatelju: „Jaz nisem in ne bom nemaren pri svojem delu, dokler mi Bog še kaj moči dá. Vsaj je delo v samotni edino sredstvo, da ostanemo zdravi na duši.“

L. 1879. 4. septembra: „Študije o agrarnih in kmečkih zadevah so jako plodovite. Vsaj je ta stan jedini, s katerim se dá zgraditi opor celi družbi.“

L. 1879. 26. dec. pisal je iz državnega zbora, ko se je tu obravnavalo o obrtni noveli: „V prvi vrsti želim ločitev velike od male obrti, želim reda za tovarne in za obrti, in odločen upor proti obrtni prostosti. A kako to doseči?“

Kaj doseči bilo je težko, kajti dné 18. jan. 1880. je moral pisati:

„Ni res, da so zdaj konservativci v večini. Tudi ni res, da je grof Taaffe konservativec. Nasprotno je resnično pri njem in pri večini.“

21. jan. 1880. l. je zopet pisal prijatelju: „Moj načrt je organizovati industrijo in rokodelstvo, uvesti obvezne zadruge, urediti delo otrok in žensk, prepovedati nedeljsko delo. Uvesti pomožne blagajne, uvesti nadzornike tovarn, a kako to doseči? Sam med nevednimi kolegi nasproti liberalcem, tovarnarjem in uradnikom, omejen na svoje moči, — to zamore človeka preplašiti.“

V listu od dné 2. julija 1880. piše: „Mi moramo tirjati, da napravi vlada temeljito preiskavo o kmečkem stanu. Hitro propada kmet. Jaz sem na to stvar namignil zadnjič v „Vaterlandu“, a kapljica prevrta skalo.“

In ko državni zbor dela ni spravil izpod rok, pisal je Belkredi l. 1882: „Stvar je tako nujna, a mi ne pridemo naprej, — ta misel mi je neznosna. Ali bi ne mogla morebiti gospodska zbornica predložiti kak red za tovarne (Fabriksordnung), ali pa tirjati, naj ga vlada takoj predloži?“

In koliko je imel ta mož dela z vsem tem,

razvidno je iz pisma od dné 23. majnika 1882.: „Nujno želim z Vami (R. Meyer) govoriti o obrtnem redu. Od 9.—11. ure sem v odborovi seji, od 11.—4. v zbornici, od 7.—11. po noči zopet v odboru; ob štirih bom jedel pri L., morebiti se tam snideva!“ Koliko je imel ta blagi katoličan dela, vse dotične predloge izdelati, spisati poročila (Motivenberichte) in zagovarjati, ter uspešno zagovarjati nasproti preoblastnemu liberalizmu, to zna človek, ki se je ugloobil v te reči, a tega ne vedó kričači, ki še vedó ne, kaj je socijalno delo, ljudje, ki niso vredni razreševati katoličanom črevlje. Slavni Carlyle rekel je enkrat o revoluciji: „Upornike kleti nam ne pomaga nič, a treba je poznati jih; težavno je, zasledovati jih po gnoji, nevarno, pajdašiti se z njimi, zastonj, bojevati se zoper nje, a častivredno in slavno je v razvalinah razsevani vero, razsevani krščanske nazore in nabirati gradivo za novo stavbo.“ Tudi naši nasprotniki so revolucionarji; preklinjati jih nam ne pomaga nič, a spoznavati jih moramo. Težavno, da nemogoče je, da bi jim mi sledili v gnoj umazanih pripovedk in basnij, v gnoj nesramnega obrekovanja, ki se ga zoper krščanske stranke poslužujejo; a ne prenehajmo braniti stare svetinje nravnosti in vere, nazadnje mora vendar resnica zmagati.

V odgovor poslancu Kiršnerju.

Dné 25. nov. smo imeli shod v Galiciji, na katerega je prišlo mnogo strastnih zaveznikov liberalnega „Bauernbund“-a. Nasprotniki so bili s seboj pripeljali kot svojega zagovornika deželnega poslanca Kiršnerja, ki je na govore naših govornikov izjavil, da ti-le govore le o svetli strani katoliških strank, da pa nič ne povedo o senčni strani. Potem pa je imenovani gospod govoril reči, na katere se na shodu ni moglo več odgovoriti, vzlasti nasprotnikom, ki niso več trezni, in v položaju, ki je bil za naša govornika naravnost nevaren; vsaj so govornikom povedali razni ljudje, da je „Bauernpunter“ Teyrowsky najel hlapce, da — ?

Obljubili pa smo g. Kiršnerju in njegovim sodrugom javen odgovor. Evo ga!

Kiršner je trdil, da so klerikalci imeli oblast od l. 1848., da pa ničesar za narod niso storili. Na to smo deloma že odgovorili. Dostaviti imamo še postave, ki so jih spravile krščanske stranke v veljavo (glej obširneje „Landbote“ št. 48):

1. Ko je prišla krščanska stranka do moči, morala je Avstrija jenjati delati dolgove!

2. Zidale so se velike železnice, kot: Predarelska in češko-moravska transverzalna železnica.

3. Leta 1881. se je znižal zemljiški davek; l. 1898. se je zopet znižal zemljiški davek za 10%, dohodninski davek za 20 %, hišni davek za 10%.

4. Med tem so liberalci in narodovci vlado prisilili, da je uradnikom povišala plače za 12 milijonov. Katoliška stranka pa je bila samo za to, da se zboljšajo dohodki nižjih uradnikov.

5. L. 1881. se je napravila postava zoper oderuhe.

6. L. 1899. je finančni minister dr. Kaizl (Čeh) predložil spremembo zakona o prejemščini, in se je ta davek v prvi vrsti za manjše kmečke posestnike veliko znižal.

7. L. 1882. se je po prizadevanju katoliškega poslanca dr. Fuchsa dovolila zdatna olajšava pri legalizaciji tabularnih listin.

8. Katoliška stranka je napravila obrtni red leta 1883.

9. Katoliška stranka je pripomogla, da je država kupila železnice, kot Franc-Jozefovo, Kronprinc-Rudolfovo in Predarelsko železnico.

10. „Klerikalni“ minister Falkenhayn je ustanovil „Meliorationsfond“ za vodne zgradbe, iz katerega je zlasti Koroška dobila že milijone gld.!

11. L. 1888. se je napravila postava, da se mora pri nesrečah odpisati zemljiški davek.

12. L. 1889. postava, ki pospešuje hranilnice in posojilnice.

13. Stavilo se je mnogo predlogov, ki pa niso mogli več priti v obravnavo zaradi vzplamtelega narodnega sovraštva. Omenjamo v prvi vrsti postavljeni predlog o rentnih posestvih in kmečkih zadruharjih.

Stavili so se predlogi o olajšavi vojaške službe, o dopustu vojakov ob času žetve, o lovski postavi, o brambi proti nepostavni konkurenci. Interpelovali so zaradi nedeljskega počitka pri stavbah, zaradi nedeljskega počitka pri železnicah, zaradi zavarovanja delavcev, zaradi ameriške konkurence pri žitu, zaradi oprostitev tistih brambovc, ki

so pri kmečkem delu, zaradi osebnega dohodninskega davka. Morebiti še c. k. uradniki nikdar niso dobili od svojega finančnega ministra tako strogega ukaza, kot jim ga je dal dr. Kaizl (Čeh), naj ljudem ne nalagajo neopravičenih davkov itd. itd. Vseh predlogov in interpelacij naštevati ne moremo, še manj pa smo mogli v Galiciji ob splošnem hrupu jih naštetih nevednemu Kiršnerju, ki je bil sam popred liberalen državni poslanec, ter se je zdaj predrznil trditi, da katoliške stranke niso nič storile!

Temu nasproti pa govori dejstvo, da so vse ljudomile postave na Avstrijskem prišle iz konservativnih krogov, da so ti-le edini stopili odločno in uspešno nasproti oduščenemu židovstvu, kojega najboljša podpora so bili liberalci, med njimi tudi Kiršner. Ker Kiršner o vseh teh predlogih nič ne vé, ne vemo, kaj je delal na Dunaju!

Sevé da se Kiršner ni zadovoljil z nesramno trditvijo, da krščanske stranke za kmeta niso storile nič in je naravnost trdil, da te-le stranke žele kmečki propad, ter delajo na to, da bi kmečka posestva prišla veleposestnikom v roko, in mesto kmetov, da bi imeli najemnike! Kiršner je v dokaz te trditve čital citat iz „Grazer Tagblatt“-a (Lembišvega lista), ki je bil ponatisnil nek govor, menda Falkenhayna, v kolikor smo Kiršnerja v hrupu razumeli. Tak citat ni dokaz, g. Kiršner! Pozivljamo Vas, da to zdaj v svojih časnikih jasneje dokažete, če tega ne bi storili, morali bi gospoda Kiršnerja vžigosati, da se je nesramno lagal, ali pa da je tako otročje nespameten, da vse verjame, kar piše „Tagblatt“. In da g. Kiršnerjevo prizadevanje ne bo brezplačno, mu javno obljubimo nagrado 2000 kron, če dokaže, da želi katoliška stranka kmečki propad, da hoče na mesto kmeta dejati veleposestvo in najemnike.

Zdaj pričakujemo, da bo g. Kiršner rešil svojo čast, če ne, nam je nerazumno, kako more liberalna stranka takega človeka še znanprej imeti kot poslanca.

Očital je dalje katoliškim strankam, da niso glasovale pri pogodbenih obravnavah za pogodbo z Ogersko na podlagi 50—50!

Da bomo neumnemu vprašanju odgovorili s pravimi besedami, rečemo: zato ne, ker poslanec Kaiser ni predlagal, da naj Ogrska plača 100%, to je vse stroške; to bi bilo še veliko boljše za Avstrijo in za Kiršnerjevo agitacijo tudi. In ker najboljše hočemo, ne bomo glasovali za Kaiserjevo ali Kiršnerjevo modrost.

Nazadnje so bili „klerikalci“ po čenčah Kiršnerjevih še krivi — svinjske kuge v Grabštanju. In kako?

Kiršner je trdil, da je njegova stranka v parlamentu tirjala, naj se iz Ogrske ne dadó dovažati svinje; če je sploh kje v kakem okraju kuga, naj se tedaj ne zapre le ta okraj, marveč vsa Ogrska, a klerikalci niso bili za to. A to ni res; ne samo klerikalci niso bili za to, marveč noben pameten poslanec ni mogel biti za to. Zakaj? Kaj bi pa na pr. druge avstrijske dežele rekle, ko bi na pr. Nemška ne dala iz Zgornje Avstrijske uvažati živine, kadar je na Koroškem kuga? Opetovano smo slišali pritožbe, kako krivično postopa Bavarska, da nam meje zapre, kedar je kje kuga, in pozivala se je država, naj doseže pri sosedu, da se bo meja zaprla samo za dotično okrajno glavarstvo. In vendar je Nemec nam tujec, z Ogrji smo pa še vsaj nekoliko domačini, žalibog pri skupni mizi prikrajšani domačini, ker se pri nas národi med seboj tepejo, Ogrji pa med tem napredujejo gospodarsko. Če se hočem s sosedom sporazumeti, mu moram staviti predloge, ki jih vsprejeti more. A vrh tega je Kiršnerjeva trditev še bolj smešna, če pomislimo, da je kuga nastala v Grabštanju, ker so svinje na paši dobile mrhovino, ker so ljudje mrhovino metali v Krko! Grabštanjci naj se liberalnim občinam ob Krki zahvaljujejo za njihovo nesrečo, ne pa pokrščenemu župniku, ali pa katoliški stranki v parlamentu.

Toliko za zdaj v pojasnilo! Več razlagati ni treba, vsaj pri volitvi liberalcem niso merodajni gospodarski razlogi, marveč le sovraštvo zoper krščansko vero in njene zastopnike, duhovnike. Kedar je treba voliti zoper duhovnika, ta stranka ni vprašala po značaju in zaslugah, in prepričani smo, da bodo tudi v bodoče volili vsakogar, ki je le duhovnikom sovražen, če treba zadnjega pastirja iz Žihpolj, ali pa — tudi zlodeja samega!

Hranite ta list za agitacijo!

